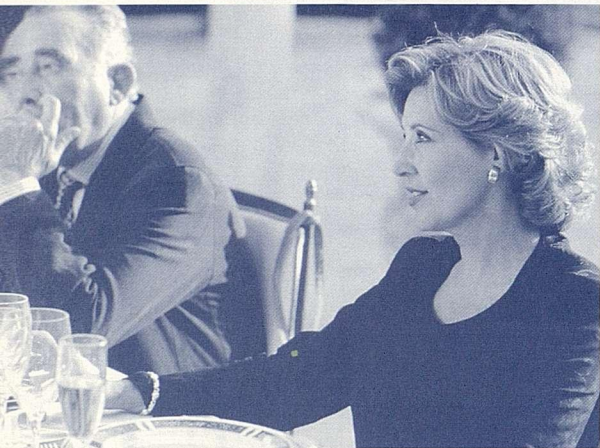

Claudio Klynhout

Más allá del jardín, dones de Gala

Antonio Gala ha donat el seu vist i plau a la pel·lícula de Pedro Olea, *Más allá del jardín*, basada en la novel·la del mateix títol. Diu molt a favor de la factura d'un film de bones intencions amb un elenc d'actors molt interessant i amb un equip tècnic de primera categoria. A pesar de no ser una de les seves novel·les més venudes, assumeix amb satisfacció la solidesa de l'adaptació, i la titularitat dels actors en els seus corresponents personatges literaris, ben al contrari del que succeís amb *La pasión*

turca, en la qual l'escriptor va manifestar sense mossegar-se la llengua, els seus emperons. Aquesta història de dones, troba una ocasió més les fílies i les fòbies de Gala, amb suggerents metàfores, el·lipsis i retrocessos, i una prosa que descriu els sentiments de manera lírica. Un treball més en la seva carrera de poeta, escriptor i dramaturg que fonamenta la seva condició de cronista oficial dels sentiments femenins.

Palmira Gadea cerca el seu lloc en la vida, una vida que comença a canviar precisament que celebra les seves bodes de plata, per la qual cosa ha estat organitzant una festa que convertirà la seva envejada i aristocràtica casa sevillana i el seu esponerós i acollidor jardí en l'ambient perfecte per una vetlada inoblidable: Willy, un adinerat ramader i els seus fills, Helena i Alex, es presenten davant ella en una dimensió desconeguda pel seu personal microcosmos. A ells s'uniran els conflictes de la seva germana Mencía (Martirio, insòlita després de desprendre's de les seves ulleres fumades), i l'entranyable teta de la infància. Sacsejada pels canvis, es gira d'esquena al món cercant consol al costat d'homes molt diferents al seu marit, primer

amb Hugo, un pintor ambigu, i després amb Tario, un cambrer de cos danone i sense escrúpols que la llença al plaer tan breu com decebedor. Dos esdeveniments dramàtics acaben per minar la seva realitat i l'empenyen a donar el pas que sempre va voler donar vint-i-cinc anys enrere. Disposada a posar punt i a part, ho abandona tot per viatjar a un país africà en guerra, on, de la mà d'una ONG, exercirà de cooperant i consuma el reencontre amb l'únic home que ha estimat de cor.

Posada en escena, *Más allá del jardín*, podria haver estat vulgar i en certa mesura oportunista pels temes de rabiosa actualitat que conté: la decadència de la societat d'avior i el desclassisme entre les noves generacions, les campanyes pures i dures de la Direcció General de Tràfic, les tragèdies humanes d'Àfrica, la crisi de valors de final de mil·lenni, la reivindicació de la sexualitat en la dona, i l'auge del moviment onegeista. Aquí es nota la mà experta i masurada de Mario Camus, responsable de convertir la novel·la en guió, i de condensar una història de la complexitat d'Antonio Gala per traslladar-la al suport cinematogràfic sense que la narració no perdi ni un gram d'interès i mantenint la coherència en el discurs cinematogràfic. També s'agraeix que el retrat de Gala d'una família de casa bona no es redueixi a la imatge atàvica de ramader masclista, sens ànima i dona fatal atrapada per les escaramusses morals i sexistes; el punt de Gala subtil, elegant, supera aquests tòpics estantissos i suats per exaltar la millor de l'entorn andalús, il·lustrós, litúrgic, cromàtic i aromàtic, triant una de les moltes realitats de la vida i superant l'embaforat drama social de l'Espanya de pandereta, toros, coples, cacics, "desarrollisme" i pertorbadora religiositat. És cert que desconcerta qualche matís com la baula perduda de Bernardo i Palmira gens aprofundida i gairebé ni suggerint; el furor uterí tan insistent i a pesar de tot tan justificat davant una relació matrimonial que es crulla inexorablement; també el fàstic i la decepció de Palmira davant d'una societat decadent; i la conformista actitud davant fets com l'embaràs d'ella filla amb el recepcionista d'un hotel que no pertany a la família; la relació amb la seva germana Mencía infel·liç derrotada de les seves lèsbiques aventures i la manca de perplexitat davant la dualitat sexual Mencía-Alex, i també les seves pròpies provatures adúlteres, en una fugida de la soledat i la menopausa.

Sevilla amb el seu color especial i el seu embruix de llum, és el contrapunt, és el contrapunt a una Àfrica molt diferent a la dels films americans, amb aquest virtuosisme colorista que tenyeix de glamour fins i tot les tragèdies humanes, usades com a moneda e canvi als *reality shows* de la nova cultura mediàtica. A més allá del jardín, les escenes dels camps ruandesos no tenen aquesta tonalitat i lluminositat per aproximar-se més a un documental en super-beta-cam que no a un format de 16 mm.

Concha Velasco, actriu fetiche de Pedro Olea, assumeix un paper de senyora estupenda, dramàtica, introspectiva sense excessos ni floritures, molt semblant al que interpretava a la telesèrie *Esa mujer*. Guapíssima i en un excel·lent moment, és sense dubte l'actriu donònia per encarnar Palmira. Una vegada vista la pel·lícula no es corre el personatge en el cos de Catherine Deneuve, primera candidata inicial a interpretar Palmira. Resignada al dolor que li depara la vida, Palmira Gades, com la resta de la galeria de dones de *Más allá...*: les seves contraposades i antagòniques personalitats discorren entre metafòrics plantejaments: la-seva-vida-protecció-el-seu-univers-la-seva-realitat-el-seu-idealisme-les-seves-persones, es donen cita i es tanquen en un jardí, que ella decideix travessar, abandonant qualsevol entrebanc que li impedeixi iniciar el viatge més desitjat de la seva vida, renunciant fins i tot a l'edonisme i l'opulència d'una existència acomodada. Tot i que el guió vessa en la seva condensació i posada en escena un cert purisme "va de retro", la mà d'Olea i la fotografia d'Alcaine salven el film de caure en la vulgaritat d'una telemovie, rodada l'estiu passat entre Espanya i un Senegal que va fer de Ruanda, *Más allá del jardín*, s'ha estrenat el 20 de desembre per ficar-se en la llista de nominacions als Goya 1996, un dels quals, vox pupuli, podria arribar per mèrits sobrants a mans de Concha Velasco per la seva Palmira Gadea.

Más allá del jardín, no fa levitar l'espectador, però sí captiva pels diàlegs, el poderós atractiu dels personatges i l'efectiva interpretació de l'elenc. Satisfà per damunt de cap altra consideració la perspectiva de la contribució al cine que està cridant a compensar amb escriure la invasió d'ella indústria maerica i a conquistar l'espectador europeu amb films fets a casa. ♦